

ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ Δ' ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΝΕΩΝ

Περιεχόμενα

Λίγα λόγια για τη Σύνοδο	2
Εισηγήσεις των Νέων	3
1. Υγεία με έμφαση στα θέματα ψυχικής υγείας των νέων	3
2. Συμμετοχή και Δημοκρατία.....	5
3. Απασχόληση & Επιχειρηματικότητα	6
4. Κοινωνική Πρόνοια.....	7
5. Κοινωνικά στερεότυπα.....	9
6. Πράσινη & Ψηφιακή Ανάπτυξη.....	12
7. Εργασία με/για τη νεολαία (Youth work)	13
8. Νέοι/νέες και Πολιτισμός.....	15
9. Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης	16
10. Κατάρτιση και ενίσχυση δεξιοτήτων	17
Συμπεράσματα / Συστάσεις	18

Λίγα λόγια για τη Σύνοδο

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου έχει θεσμοθετήσει την Εθνική Σύνοδο Νέων από το 2015, ως τον πλέον συμμετοχικό θεσμό διαβούλευσης των νέων με την πολιτεία, προωθώντας έμπρακτα την εμπλοκή των νέων στη διαμόρφωση των αποφάσεων στα θέματα που τους αφορούν. Στόχο έχει να θέσει τους νέους στο επίκεντρο αφού, βασική αρχή της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία 2017-2022 είναι η συμμετοχή των ιδίων των νέων στη διαδικασία χάραξης, υλοποίησης και παρακολούθησης των πολιτικών που τους επηρεάζουν.

Η 4η Εθνική Σύνοδος Νέων πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 8 Απριλίου 2022, στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία στη Λευκωσία, υπό την αιγίδα της Προέδρου της Βουλής κας Αννίτας Δημητρίου.

Η 4^η Σύνοδος με τίτλο **«Διαμορφώνουμε μαζί σήμερα την Κύπρο του αύριο: Ανάκαμψη, πρόσβαση, ενσυναίσθηση»** καταπιάστηκε με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι της Κύπρου και αποτέλεσε ευκαιρία για τη συνδιαμόρφωση και την οικοδόμηση ενός καλύτερου αύριο για όλους.

Στην ομιλία της η Πρόεδρος της Βουλής, κα Δημητρίου, ανέφερε μεταξύ άλλων πως «τέτοιες πρωτοβουλίες έρχονται να ενισχύσουν και το βασικότερο ρόλο της Βουλής, την ενίσχυση της δημοκρατίας». Υπογράμμισε ακόμα ότι «η στήριξη της ενεργού πολιτότητας που διεξάγεται τόσο σε επίπεδο οργανώσεων νεολαίας, όσο και σε επίπεδο του Οργανισμού Νεολαίας, καταφέρνει να ενισχύσει αυτό που επιδιώκουμε όλοι στην πολιτεία, τη συμμετοχική δημοκρατία».

Από την πλευρά του ο πρόεδρος του ΟΝΕΚ, κος Κλεάνθης Κουτσόφτας, σημείωσε πως «ξεκινώντας σήμερα από τις εργασίες της Συνόδου και μέσα από μια ενεργή συζήτηση, διαβούλευση και ανοικτό διάλογο της νεολαίας μας με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, θα καταλήξουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα που θα αποτελέσουν τη βάση για την επόμενη Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία, η οποία θα ξεκινήσει εντός του 2023».

Στη Σύνοδο συμμετείχαν εκπρόσωποι της κυβέρνησης, κρατικοί αξιωματούχοι, μαθητές, φοιτητές και εκπρόσωποι οργανωμένων συνόλων νεολαίας.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της Συνόδου, πέραν των 300 νέων είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να συζητήσουν τρόπους για βελτίωση καίριων θεμάτων, μέσα από μία σειρά θεματικών εργαστηρίων.

Οι θεματικές των βιωματικών εργαστηρίων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Συνόδου, ήταν οι ακόλουθες:

1. Υγεία με έμφαση στα θέματα ψυχικής υγείας των νέων
2. Συμμετοχή & Δημοκρατία
3. Απασχόληση & Επιχειρηματικότητα
4. Κοινωνική Πρόνοια
5. Κοινωνικά στερεότυπα
6. Πράσινη & Ψηφιακή Ανάπτυξη
7. Εργασία με/για τη νεολαία (Youth work)
8. Νέοι/νέες και Πολιτισμός
9. Η διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης
10. Κατάρτιση και ενίσχυση δεξιοτήτων

Οι εργασίες της Συνόδου ολοκληρώθηκαν με την παρουσίαση των τελικών πορισμάτων των εργαστηρίων από τους ίδιους τους συμμετέχοντες και την αναφορά από πλευράς του Οργανισμού Νεολαίας στα επόμενα βήματα, ειδικότερα όσον αφορά τον σχεδιασμό της νέας Στρατηγικής για τη Νεολαία 2023-2030.

Εισηγήσεις των Νέων

1. Υγεία με έμφαση στα θέματα ψυχικής υγείας των νέων

Οι νέοι μας καλούνται σήμερα όπως και κάθε γενιά νέων στο παρελθόν να αντιμετωπίσει τις δικές τις προκλήσεις και προβλήματα σε ένα κοινωνικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η ψυχική υγεία ή υγεία των νέων έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία του Covid-19 δημιουργώντας τους συναισθήματα άγχους, θλίψης, ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Αυτά χαρακτηρίζουν την ψυχο-συναισθηματική κατάσταση τους, σύμφωνα και με έρευνες και μελέτες στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Σύμφωνα μάλιστα με σχετική έρευνα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου (2021), το άγχος και η πίεση/στρες αναδεικνύονται ως τα κυρίαρχα συναισθήματα/ζητήματα που βιώνουν οι νέοι της Κύπρου σήμερα.

Σχεδόν 6 στους 10 νέους δήλωσαν ότι έχουν αισθανθεί την ανάγκη να επισκεφθούν κάποιον επαγγελματία ψυχικής υγείας, με την πλειοψηφία αυτών να είναι γυναίκες. Μέσα από την έρευνα, διαπιστώνεται επίσης ότι οι νέοι έχουν ψηλό βαθμό ψυχικής ανθεκτικότητας, έχουν δηλαδή την ικανότητα να ανακάμψουν από δυσκολίες και αντιξοότητες που ενδεχομένως να προκύψουν στις ζωές τους, κάτι που είναι πολύ σημαντικό.

Για την πιο πάνω θεματική, λόγω του αυξημένου ενδιαφέροντος, υλοποιήθηκαν 2 εργαστήρια. Οι συμμετέχοντες των 2 εργαστηρίων κλήθηκαν να συζητήσουν, να συζητηθούν και να συνεργαστούν ώστε να δημιουργηθούν εισηγήσεις προς τους αρμόδιους φορείς σχετικά με το πως θα μπορούσαν οι νέοι να απεγκλωβιστούν από τα αρνητικά συναισθήματα και με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να ενδυναμώσουν την ψυχική τους υγεία χρησιμοποιώντας διάφορες δομές.

I. Αναδιάρθρωση του τρόπου λειτουργίας του σχολείου και προώθηση ενός πιο υγιούς χώρου παιδείας και μάθησης

Η πλειοψηφία των εισηγήσεων των νέων αφορούσαν την λειτουργία του σχολείου, τη δομή και τον όγκο του αναλυτικού προγράμματος, την συμπεριφορά των καθηγητών, το ωρολόγιο πρόγραμμα και το σύστημα στο οποίο στηρίζεται η διαδικασία εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα οι νέοι προτείνουν:

- Εισαγωγή πιο διαδραστικών δραστηριοτήτων για την παράδοση του μαθήματος όπου θα εμπεριέχεται κίνηση, διάλογος και διάδραση στο χώρο του σχολείου.
- Αναπροσαρμογή του τρόπου αξιολόγησης των μαθημάτων (χρήση εργασιών, παρουσιάσεων, εθελοντικής εργασίας, δημιουργία κοινωνικού έργου, πρακτική άσκηση κτλ.).
- Αναδιάρθρωση του αναλυτικού προγράμματος αφού φαίνεται ο όγκος ύλης να είναι η κυριότερη πηγή άγχος στους μαθητές.
- Μικρότερος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα.

- Εφαρμογή πιο δημιουργικών τρόπων διδασκαλίας από τους εκπαιδευτές (κατάρτιση του δασκαλοκεντρικού μοντέλου και προώθηση ενός κυκλικού μοντέλου μάθησης).
- Διορισμό μόνιμων ψυχολόγων ανά σχολείο και δωρεάν υπηρεσίες εντός τους σχολείου.
- Εισαγωγή μαθήματος πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας σε γυμνάσια και λύκεια.
- Δημιουργία ημέρας Ψυχικής Υγείας όπου θα γίνονται ενημερώσεις και δραστηριότητες σχετικά με την ενδυνάμωση, την καταπολέμηση του στίγματος και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ψυχικές παθήσεις στους νέους.

II. Παροχή συστηματικών και συνεχιζόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης προς όλες τις βαθμίδες εκπαιδευτικών για την προώθηση και διαχείριση ψυχικής υγείας στα σχολεία.

Έγινε λόγος για τα προγράμματα τα οποία παρέχει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στους εκπαιδευτικούς τα οποία όμως γίνονται στην αρχή της καριέρας των εκπαιδευτικών και μετά δεν υπάρχει κάποια υποχρεωτική δια βίου εκπαίδευση ή κατάρτιση προς αυτούς. Συνίσταται η δημιουργία συστηματικότητας και υποχρεωτικότητας ως προς την παρακολούθηση τέτοιων προγραμμάτων που θα καλύπτουν τις αναγκαίες θεματικές στον τομέα της διαχείρισης και ενδυνάμωσης της ψυχικής υγείας των μαθητών στο σχολείο. Επιπρόσθετα προγράμματα μπορούν να αφορούν την ανάπτυξη συναισθηματικής νοημοσύνης στους εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη κατανόηση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και καθηγητών.

Στον τομέα της ψυχικής υγείας, εμπίπτουν και οι θεματικές των νευροαναπτυξιακών διαταραχών, ειδικών αναγκών, επιθετικής συμπεριφοράς, μαθητών που κάνουν χρήση ουσιών, μαθητών με σοβαρές δυσκολίες στο οικογενειακό περιβάλλον. Είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητό ότι η απουσία γνώσης σχετικά με το πως διαχειριζόμαστε τέτοιους μαθητές ή καταστάσεις συμπεριφοράς στο σχολικό χώρο μπορεί να φέρει τόσο την ψυχική υγεία του μαθητή όσο και του καθηγητή σε ακραία επίπεδα.

III. Δημιουργία και εφαρμογή συστηματικών και συνεχιζόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους γονείς σχετικά με τη διαχείριση και την ενδυνάμωση της ψυχικής υγείας στο σπίτι.

Με παρόμοιο σκεπτικό, η εισήγηση αυτή είναι αντίστοιχη της προηγούμενης, αλλά αναφέρεται στους γονείς και όχι στους εκπαιδευτικούς. Έγινε λόγος για σύμπραξη μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης των πόλεων, σχολής γονέων και εκπαιδευτικής υπηρεσίας όπου θα συνεργαστούν από κοινού για την δημιουργία συστηματικών και ολόχρονων προγραμμάτων σε όλες τις θεματικές που εμπίπτουν στην ψυχική υγεία.

Πολλοί νέοι ανέφεραν τη δυσκολία τους να συζητήσουν με τους γονείς ζητήματα και συναισθήματα, αλλά και το γεγονός ότι δεν πιστεύουν ότι υπάρχει κατανόηση των αναγκών τους στο επίπεδο της ψυχικής υγείας. Η συνειδητοποίηση αυτή φαίνεται να είναι ένας από τους παράγοντες απομόνωσης, αποκοπής και απροθυμίας επικοινωνίας και διάδρασης με τους γονείς.

IV. Προώθηση συστηματικών και καθημερινών εξωσχολικών ομίλων και δραστηριοτήτων στους τομείς αθλητισμού, μουσικής και τέχνης.

Πολλοί από τους νέους της ομάδας ανέφεραν ότι η ασχολία τους με τον αθλητισμό, μουσική ή τέχνη ήταν ένας αποτελεσματικός τρόπος τόσο για την αποφόρτιση των αρνητικών συναισθημάτων, όσο και για την προαγωγή της ψυχικής τους υγείας.

Προτείνεται η δημιουργία και προώθηση των εξωσχολικών δραστηριοτήτων και των ομίλων σε μια συστηματική και δωρεάν βάση. Οι όμιλοι αυτοί θα μπορούσαν να παρουσιαστούν ως συνέχεια του σχολείου, όπου κατά τις πρωινές ώρες οι μαθητές ασχολούνται με το γνωσιακό και δομημένο κομμάτι και μετά το μεσημέρι, αφοσιώνονται σε δραστηριότητες που ενδυναμώνουν την ψυχική υγεία, ευεξία και δημιουργούν ανθεκτικότητα και φαντασία στους μαθητές.

V. Εμπλουτισμός ΓεΣΥ με υπηρεσίες και προγράμματα που αφορούν την πρόληψη ψυχικής υγείας και όχι μόνο θεραπεία της ψυχικής πάθησης.

Είναι γεγονός ότι ο προϋπολογισμός του ΓεΣΥ δεν καλύπτει τον τομέα πρόληψης στην ψυχική υγεία, παρά μόνο τη θεραπεία και νοσηλεία. Μέσω της συζήτησης έγινε κατανοητό ότι οι ψυχικές παθήσεις και τα αρνητικά συναισθήματα μπορούν να προληφθούν, διότι αποτελούνται από πολλούς παράγοντες ρίσκου και όχι από μεμονωμένες αιτίες.

Ως εκ τούτου, προτείνεται η παροχή δωρεάν υπηρεσιών που αποσκοπούν στην πρόληψη της ψυχικής υγείας αλλά και στην ενδυνάμωση. Αυτό μπορεί να γίνει με ανιχνευτικά εργαλεία, με προγράμματα πρώιμης παρέμβασης, καθώς και με δημιουργία μονάδων πρόληψης, όπου μέσω προληπτικών και ανιχνευτικών ελέγχων θα μπορούν να εντοπίζουν τους νέους που βρίσκονται σε ευαλωτότητα και να παρεμβαίνουν εγκαίρως.

VI. Δημιουργία προγραμμάτων Κοινωνικής Πρόνοιας και Πρόληψης, με σκοπό τη μείωση παραβατικής / εγκληματικής συμπεριφοράς, μορφών βίας, εξαρτήσεων και αυτοκτονικότητας νέων στην κοινωνία.

Δημιουργία δωρεάν προγραμμάτων πρόληψης και κοινωνικής πρόνοιας σε όλα τα σχολεία και δήμους, που θα αφορούν ευαίσθητες αλλά άκρως σημαντικές θεματικές, οι οποίες στην Κύπρο δεν αντιμετωπίζονται με σθένος και αποφασιστικότητα. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να συνεισφέρουν αρμόδιες αρχές, υπηρεσίες ψυχικής υγείας, αστυνομία, γραμμές στήριξης, ONEK, Τμήμα Φυλακών, ώστε ειδικοί από διάφορες θεματικές να συνεργαστούν και να παρέχουν ολοκληρωμένα προγράμματα ενημέρωσης και πρόληψης σχετικά με τα ζητήματα που αναφέρθηκαν.

2. Συμμετοχή και Δημοκρατία

Η συμβολή της νεολαίας είναι θεμελιώδης για την εδραίωση της δημοκρατίας, για την προάσπιση της ειρήνης και την αντιμετώπιση των διαφόρων προκλήσεων, ενώ παράλληλα καλείται να ανακάμψει από την κρίση του Covid-19.

Η συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τη συνδιαμόρφωση πολιτικών που τους αφορούν αποτελεί βασική αρχή της τρέχουσας Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία. Τα Νεοβαρόμετρα που διενήργησε ο ONEK κατά τα έτη 2020-2021 δείχνουν

χαμηλό ενδιαφέρον των νέων για την πολιτική. Συγκεκριμένα, το 55% των ερωτηθέντων στο 2^ο Νεοβαρόμετρο δηλώνουν λίγο ή καθόλου ενδιαφέρον για την πολιτική.

Η αύξηση της συμμετοχικότητας των νέων στα θέματα που άπτονται της προσωπικής, κοινωνικής και επαγγελματικής τους ζωής είναι ουσιαστική επιδίωξη σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ούτως ώστε να μπορούν να εκφράζονται «οι νέοι για τους νέους».

Εισηγήσεις των νέων:

- I. Δημιουργία πενταμελούς επιτροπής (ένας εκπρόσωπος ανά επαρχία) που θα παρευρίσκεται σε όλες τις συνελεύσεις που αφορούν τους νέους τους οποίους θα εκπροσωπούν. Να είναι πολιτικά ανεξάρτητοι, ηλικίας μέχρι τα 30 και να είναι άτομα που να έχουν άμεση επαφή με τη νεολαία (μαθητές, φοιτητές, κλπ.). Η άποψή τους να έχει βαρύτητα και στα ανώτερα στρώματα και να έχουν το δικαίωμα αρνησικυρίας (veto) όταν χρειάζεται για το καλό της νεολαίας. Ένα από τα άτομα να ψηφίζεται για να συμμετέχει στις συνελεύσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- II. Η εισαγωγή μαθήματος ή σεμιναρίων που θα ενημερώνει τους μαθητές για ζητήματα γύρω από την πολιτική, φορείς, θεσμούς και Ευρωπαϊκά Προγράμματα.
- III. Να δημιουργηθούν δύο πλατφόρμες: σε πρώτο στάδιο μία πλατφόρμα όπου θα είναι χωρισμένοι οι Δήμοι και κάθε δημότης θα μπορεί να υποβάλλει απόψεις, εισηγήσεις και παράπονα στον υφιστάμενο Δήμο και σε δεύτερο στάδιο, μία ηλεκτρονική πλατφόρμα χωρισμένη σε κατηγορίες (Εκπαίδευση, Ασφάλεια Πολίτη, Τεχνολογία, Περιβάλλον, Ρατσισμός, Μετανάστευση, κλπ.) η οποία θα γίνει σε συνεργασία κράτους και πολιτών.

3. Απασχόληση & Επιχειρηματικότητα

Η αύξηση της απασχόλησης των νέων και η νεανική επιχειρηματικότητα έχει κεντρική σημασία για την πολιτική απασχόλησης της ΕΕ, αλλά και της Κύπρου ειδικότερα.

Σύμφωνα με το 3^ο Νεοβαρόμετρο του ΟΝΕΚ, οι βασικότερες ανησυχίες των νέων εστιάζονται στα θέματα εργασιακής αποκατάστασης, όπως η εύρεση εργασίας (48%), η καλή επαγγελματική προοπτική (19%), οι χαμηλοί μισθοί (16%), η ανεργία (12%), καθώς και η διατήρηση της εργασίας τους (5%). Υπογραμμίζεται ότι τα θέματα εργασίας είχαν αναδειχθεί ως η σημαντικότερη ανησυχία των νέων και στα προηγούμενα δύο Νεοβαρόμετρα.

Επίσης, η ανάπτυξη της επιχειρηματικής κουλτούρας μέσα από την τυπική και μη τυπική μάθηση και η υποστήριξη επιχειρηματικών δράσεων από τους νέους/νέες θεωρούνται επίσης μια εκ των προτεραιοτήτων στον τομέα της νεολαίας.

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα ενισχύσουν την απασχόληση και επιχειρηματικότητα των νέων:

I. Επαγγελματικός Προσανατολισμός στα σχολεία

Η προτεινόμενη δράση είναι η αναβάθμιση του υπάρχοντος θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού σε μάθημα από το Γυμνάσιο. Στην πρόταση, υπάρχει η αναγκαιότητα για

ενημέρωση και κατεύθυνση για τα πανεπιστήμια εξωτερικού, πέραν της Ελλάδας και Κύπρου.

II. Πρακτική Άσκηση

Αναθεώρηση και επιστροφή της πρακτικής άσκησης στο Λύκειο και στο Πανεπιστήμιο με αμοιβή.

III. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας η οποία θα διασυνδέει τον χώρο της εκπαίδευσης (Μέση & Ανώτερη Εκπαίδευση) με την αγορά εργασίας.

Μέσω της πλατφόρμας, θα παρέχεται η δυνατότητα πρακτικής άσκησης των νέων σε εργασίες του ενδιαφέροντός τους, οι οποίες είτε συνάδουν με τους πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών που πρόκειται να λάβουν, είτε με σπουδές ή τεχνική κατάρτιση την οποία σκέφτονται να ακολουθήσουν στο μέλλον (ιδιαίτερα στην περίπτωση των μαθητών Μέσης Γενικής και Τεχνικής εκπαίδευσης). Η εν λόγω πλατφόρμα θα βοηθήσει στην αύξηση της απασχολησιμότητας στους ενδιαφερόμενους κλάδους εργασίας και θα συμβάλει στην άμεση εργοδότηση των αποφοίτων και την απορρόφησή τους στους συναφείς κλάδους της αγοράς εργασίας. Στην συγκεκριμένη πλατφόρμα θα καταχωρείται επίσης ο μέσος όρος μισθοδοσίας των διαφόρων κλάδων. Σε κλάδους, για τους οποίους απαιτείται εκπαίδευση, θα αναφέρεται επίσης το κόστος εκπαίδευσης και η χρονική διάρκεια, αλλά και ο τρόπος εισχώρησής των νέων στον κλάδο αυτό.

4. Κοινωνική Πρόνοια

Το 2022 έχει ανακηρυχθεί ως Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας. Ένας από τους στόχους του Έτους είναι να δοθεί έμφαση στη στήριξη των νέων με κάθε δυνατό τρόπο και ιδιαίτερα των νέων με λιγότερες ευκαιρίες. Θέματα όπως - μεταξύ άλλων- η κοινωνική ενσωμάτωση, η στέγαση, η κοινωνική ευημερία και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες αποτελούν μέρος της κοινωνικής πρόνοιας. Λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας, η έμφαση στα θέματα κοινωνικής πρόνοιας για τη νεολαία και τη στήριξη ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων νέων θεωρείται απαραίτητη για την ευημερία των νέων και της κοινωνίας γενικότερα.

Οι νέοι έθεσαν τις παρακάτω ιδέες προς καταγραφή:

I. Κράτος Προνοίας

Σε γενικές γραμμές οι νέοι εισηγήθηκαν ότι χρειάζεται η δημιουργία στρατηγικών πρόληψης. Το κράτος πρέπει να προβλέπει και να κάνει δράσεις πρόληψης παρά να παρέχει μόνο την κοινωνική πρόνοια εκ των υστέρων.

- Εισήγηση: Αφού τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζουμε συνέχεια κρίσεις (οικονομική, covid, πόλεμος) τις οποίες δεν μπορούμε να προβλέψουμε, το κράτος θα μπορούσε να αφήνει κάθε χρόνο ένα περιθώριο από τον ετήσιο προϋπολογισμό του για δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης κρίσεων.

-Το κράτος πρέπει να εφαρμόσει συστήματα που δημιουργούν προσωπική προσέγγιση στους πολίτες, εφόσον η κάθε περίπτωση είναι ξεχωριστή.

Εισηγήσεις νέων ανά τομέα/ομάδα πληθυσμού:

II. ΑΜΕΑ

- Παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις (πχ φοροαπαλλαγή) για πρόσληψη ΑΜΕΑ – στόχος το 10% των εργαζομένων να είναι ΑΜΕΑ.
- Εκστρατεία ενημέρωσης για κίνητρα.
- Εκστρατεία ενημέρωσης και κοινωνική εκπαίδευση για ένταξη ΑΜΕΑ για αλλαγή κουλτούρας.
- Κατάρτιση γονιών παιδιών με νοητική στέρση.
- Ενημέρωση φορέων που ασχολούνται με ΑΜΕΑ για να εμπλακούν σε Ευρωπαϊκά Χρηματοδοτικά Προγράμματα.
- Αλληλοενημέρωση και συνεργασία μεταξύ φορέων για τις εργασίες που κάνουν ούτως ώστε να αποφεύγεται η αλληλοεπικάλυψη.

III. Εκπαίδευση

- Αναβάθμιση του ρόλου των συμβούλων στα σχολεία (σύνδεση καριέρας – ζωής).
- Διαπαιδαγώγηση νέων για θέματα εξαρτήσεων, σεξουαλική παιδεία, καριέρα – θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην αγωγή του πολίτη.
- Η εκπαίδευση να βοηθήσει στη δημιουργία ενός κράτους προνοίας.”
- Δύο ημέρες τη χρονιά είναι ημέρα εκπαιδευτικού – να ενημερώνονται από διάφορους φορείς για διάφορα θέματα.
- Σύσφιξη σχέσεων των διαφόρων φορέων με την εκπαίδευση.
- Ανάπτυξη υποδομών στα σχολεία, αλλαγή του curriculum για αποφυγή επαναλήψεων στην ύλη.

IV. Μεταναστευτικό

- Βραβείο Δήμων για δράσεις στην τοπική τους κοινότητα – καλές πρακτικές για θέματα ένταξης.
- Τα άτομα που έχουν αναπηρία μπορούν να ενταχθούν σε σχολεία/σχολές/κέντρα επιμόρφωσης για απόκτηση δεξιοτήτων για να μπορούν να βρουν εργασία.
- Μαθήματα γλώσσας σε παιδιά μετανάστες για να μπορούν να ενταχθούν ευκολότερα στο περιβάλλον του σχολείου.
- Διαμόρφωση κέντρων φιλοξενίας μεταναστών (εκμάθηση γλώσσας, απόκτηση δεξιοτήτων).
- Θέσπιση ενός πλαισίου αναγνώρισης πτυχίων μεταναστών.

V. Θέματα Βίας

- Εκπαίδευση και κατάρτιση εκπαιδευτικών και συμβούλων ώστε να αναγνωρίζουν τα σημάδια που δείχνουν σωματική ή ψυχική βία.
- Αύξηση αριθμού συμβούλων και ψυχολόγων στα σχολεία.
- Προσβασιμότητα τυφλών.
- Σχολικά εγχειρίδια να γίνουν με τρόπο που να είναι προσβάσιμα από όλες τις ομάδες νέων.

VI. Μονογονιοί και νέοι

- Στήριξη νέων γονιών, αναπροσαρμογή επιδομάτων, μειωμένα ωράρια εργασίας.
- Επαναφορά επιδομάτων φοιτητών.
- Χρηματοδότηση εστιών Πανεπιστημίου Κύπρου.

- Δημιουργία ενός κέντρου φροντίδας όπου να μπορούν οι γονείς παιδιών με αυτισμό ή άλλα προβλήματα να αφήσουν για λίγο το παιδί τους.

VII. Εργασία

- Κατοχύρωση κατώτατου μισθού για επαγγελματίες που δεν έχουν συλλογική σύμβαση.
- Σε περίπτωση κατώτατου μισθού, διασφάλιση της αξιοπρέπειας.
- Να θεσμοθετηθεί η αμειβόμενη πρακτική άσκηση.

5. Κοινωνικά στερεότυπα

Σύμφωνα με το 3^ο Νεοβαρόμετρο 2021, τα κοινωνικά στερεότυπα και οι προκαταλήψεις είναι το δεύτερο σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι νέοι στην Κύπρο σήμερα. Η καταπολέμηση των όποιων κοινωνικών ταμπού, τα οποία εμποδίζουν ομάδες νέων να κτίσουν το μέλλον τους όπως αυτοί το ονειρεύονται αλλά και να ζήσουν το παρόν τους, χωρίς να κουβαλούν το βάρος του “διαφορετικού”, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας υγιούς κοινωνίας χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς.

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των φαινομένων που σχετίζονται με τα Κοινωνικά Στερεότυπα:

I. Βία κατά των γυναικών

Αναγνώριση της Γυναικοκτονίας: Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τα τελευταία 2 χρόνια έχουν διαπραχθεί 13 ανθρωποκτονίες όπως αναφέρουν τα συμπεράσματα του προγράμματος FEM – United. Η Κύπρος, κατά αναλογία πληθυσμού είχε το πιο ψηλό ποσοστό γυναικοκτονιών συγκριτικά με τις άλλες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και μάλιστα, με μεγάλη διαφορά. Μέχρι το τέλος του 2022, η Ολομέλεια της Βουλής πρέπει να ψηφίσει την αναγνώριση του όρου «Γυναικοκτονίας» που μέχρι τώρα καλυπτόταν από το κακούργημα της ανθρωποκτονίας.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα βίας: Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Με τη νέα σχολική χρονιά 2022-2023, εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων να υποχρεούνται να παρακολουθούν και να συμμετέχουν σε βιωματικά εργαστήρια και σεμινάρια, τα οποία σκοπό έχουν να αναπτύξουν τις ικανότητες των καθηγητών για μεταλαμπάδευση αξιών, που έχουν να κάνουν με τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και την καταδίκη κάθε μορφής βίας.

II. Δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων

Αναγνώριση Ταυτότητας Φύλου

Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η έλλειψη της νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου σε μία χώρα, αποτελεί παραβίαση του Άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Η Βουλή πρέπει να προχωρήσει στην αναγνώριση ταυτότητας φύλου, έτσι ώστε τα διεμφυλικά άτομα να

μπορούν να αλλάξουν τα νόμιμα έγγραφά τους. Η συγκεκριμένη νομοθεσία πρέπει να ψηφιστεί από την Ολομέλεια της Βουλής.

Αναδοχή – Υιοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια

Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η συζήτηση για το πιο πάνω θέμα πρέπει να ξεκινήσει εντός του 2022 και να τεθεί προς ψήφιση εντός του 2023.

Απαγόρευση «Θεραπειών Μεταστροφής» (Conversion Therapies)

Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μετά τα πρόσφατα δημοσιεύματα που αφορούν θεραπείες μεταστροφής ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, καλούμε την Βουλή να απαγορεύσει μέσω νομοθεσίας κάθε μορφής θεραπεία, η οποία προσπαθεί να αλλάξει τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου κάποιου ατόμου. Το πιο πάνω θα πρέπει να ψηφιστεί από την Ολομέλεια της Βουλής μέχρι το 2023.

Εισαγωγή μαθήματος Σεξουαλικής Αγωγής

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Παρατηρούμε ότι οι Κύπριοι/ες μαθητές/τριες υστερούν σημαντικά στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση. Η Περιεκτική Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση είναι κατοχυρωμένο δικαίωμα των παιδιών/εφήβων και διασφαλίζεται σε Διεθνείς Συνθήκες, Συμφωνίες και Συμβάσεις, τις οποίες έχει επικυρώσει και η Κύπρος. Εισηγούμαστε την εισαγωγή του μαθήματος της Σεξουαλικής Αγωγής στο ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων. Συγκεκριμένα, προτείνουμε την διδασκαλία του από την 6^η τάξη Δημοτικού με την μορφή 2-3 συναντήσεων τον χρόνο και ακολούθως στο Γυμνάσιο-Λύκειο, ως εβδομαδιαίο μάθημα. Η διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος για το εν λόγω μάθημα και η ένταξή του στα σχολεία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2023-2024.

Εκσυγχρονισμός σχολικών βιβλίων

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Έχουμε παρατηρήσει ότι πολλά από τα βιβλία που χρησιμοποιούνται στα φιλολογικά μαθήματα, όπως το βιβλίο «Ιστορία της Κύπρου», είναι ετεροχρονισμένα και πρέπει να εκσυγχρονιστούν. Τα βιβλία λογοτεχνίας θα μπορούσαν να εμπλουτιστούν με έργα ΛΟΑΤΚΙ+ λογοτεχνών, ενώ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών θα μπορούσε να ενταχθεί μια θεματική σχετική με τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και την ομοφοβία/ τρανσφοβία. Η αλλαγή των βιβλίων θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2023-2024.

Αλλαγή σχολικής στολής

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Έχουμε παρατηρήσει ότι οι κανόνες που αφορούν τη σχολική στολή δεν είναι δίκαιοι για τους μαθητές και τις μαθήτριες. Για παράδειγμα, η επίσημη στολή για τις μαθήτριες είναι πουκάμισο και φούστα και όχι παντελόνι. Επίσης, οι μαθητές δεν μπορούν να έχουν μακρύ μαλλί ή σκουλαρίκι στο αυτί σε αντίθεση με τις μαθήτριες. Εκτός από άνιση μεταχείριση των μαθητών/τριών, οι πιο πάνω κανονισμοί φέρνουν σε δύσκολη θέση τρανς άτομα ή άτομα τα οποία δεν ακολουθούν τα κοινωνικά πρότυπα/ τη στερεοτυπική απεικόνιση του φύλου. Εισηγούμαστε τη δημιουργία ενιαίας στολής και θέσπιση κοινών κανόνων και για τα δύο βιολογικά φύλα, λαμβάνοντας υπόψη και το κοινωνικό φύλο και την ταυτότητα φύλου. Η αλλαγή της σχολικής στολής θα πρέπει να ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2023-2024.

Δημιουργία χώρων υγιεινής χωρίς φύλο (Gender-less bathrooms)

Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Όπως και στο θέμα της σχολικής στολής, ο διαχωρισμός των χώρων υγιεινής (αποχωρητήρια, αποδυτήρια κτλ.) φέρνουν σε δύσκολη θέση τρανς άτομα ή άτομα τα οποία δεν ακολουθούν τα κοινωνικά πρότυπα / τη στερεοτυπική απεικόνιση του φύλου. Εισηγούμαστε τη δημιουργία νέων κοινών χώρων υγιεινής ή μετατροπή των υφιστάμενων σε χώρους υγιεινής χωρίς φύλο/ ταμπέλα. Η δημιουργία των πιο πάνω χώρων θα πρέπει να ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2023-2024.

III. Δικαιώματα ΑμΕΑ

Εκπρόσωπος ΑμΕΑ στη Βουλή των Αντιπροσώπων

Η πρόταση απευθύνεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στην ηγεσία της. Έχει ως στόχο να δοθεί θέση και βήμα εκπροσώπησης για τα άτομα με αναπηρίες, τόσο σε συζητήσεις που αφορούν την κοινωνία, όσο και σε θέματα που τα αφορούν. Με αυτό τον τρόπο θα μπορούν να μεταφέρουν τις εμπειρίες, τα βιώματα και τα προβλήματα τους στους καθ' ύλην αρμόδιους. Η συγκεκριμένη πρόταση πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα, εντός του 2022.

Αναβάθμιση προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Μεταφορών και Δημοσίων Έργων και στον αρμόδιο Υπουργό. Για την επίτευξη του πιο πάνω, προτείνεται η δημιουργία νέων πεζοδρομίων βάσει αυστηρών προδιαγραφών και η αναβάθμιση των υφιστάμενων πεζοδρομίων, έτσι ώστε να είναι πλήρως προσβάσιμα για ΑμΕΑ. Αυτό προνοεί δια-πλάτυνση πεζοδρομίων, αντικατάσταση σπασμένων πλακών, αφαίρεση εμποδίων, δημιουργία ραμπών σε σημεία διαβάσεων και εφαρμογή μέτρων για να εμποδιστεί η στάθμευση αυτοκινήτων στα πεζοδρόμια (πάσσαλοι). Επίσης, προτείνεται η εγκατάσταση ανελκυστήρων σε δημόσιους χώρους στους οποίους δεν υπάρχουν. Η καταγραφή και μελέτη των προβλημάτων και αναγκών πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις εισηγήσεις/ προτάσεις ατόμων με αναπηρία.

Πρόσληψη περισσότερων διερμηνέων

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Για την επίτευξη του πιο πάνω, προτείνεται η πρόσληψη περισσότερων διερμηνέων για ικανοποίηση των αναγκών των ατόμων με θέματα ακοής και την πιο εύκολη ένταξή τους στο σχολικό περιβάλλον. Η μελέτη των αναγκών και η πρόσληψη ατόμων πρέπει να γίνει μέχρι το τέλος του 2022.

Μελέτη για δημιουργία περισσότερων Σχολών Κωφών

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Θα πρέπει να γίνει μελέτη για τη δημιουργία Σχολείων Κωφών και σε άλλες πόλεις εκτός της Λευκωσίας. Αυτό θα μειώσει την ταλαιπωρία των επηρεαζόμενων παιδιών που πρέπει να ταξιδεύουν από άλλες πόλεις. Η μελέτη θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022.

Αναβάθμιση αναλυτικών προγραμμάτων για έμφαση σε θέματα ΑμΕΑ

Η πρόταση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και στον αρμόδιο Υπουργό. Τα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων θα πρέπει να αναβαθμιστούν και να δίνουν περισσότερη έμφαση στην ευαισθητοποίηση των παιδιών σε θέματα ΑμΕΑ, ώστε να δείχνουν σεβασμό απέναντι σε όλους τους ανθρώπους. Ενθαρρύνουμε την επαφή και συνεργασία μαθητών με και χωρίς ΑμΕΑ. Η αναβάθμιση των

αναλυτικών προγραμμάτων πρέπει να γίνει σε συνεργασία με εκπροσώπους ΑμΕΑ, μέχρι το τέλος του 2022.

6. Πράσινη & Ψηφιακή Ανάπτυξη

Η Κύπρος αντιμετωπίζει δύο σημαντικές προκλήσεις: την πράσινη μετάβαση και την ψηφιακή μετάβαση, οι οποίες αποτελούν προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία).

Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος αποτελούν απειλή για ολόκληρη την υφήλιο, καθιστώντας σήμερα την ανάγκη για μεταρρυθμίσεις και δράσεις για μια πιο πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη πιο επιτακτική από ποτέ άλλοτε. Παράλληλα, οι ψηφιακές τεχνολογίες παρουσιάζουν μια μεγάλη δυναμική για τη διαμόρφωση μιας βιώσιμης οικονομίας και την επίτευξη της πράσινης μετάβασης.

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα ενισχύσουν την Πράσινη και Ψηφιακή Ανάπτυξη.

I. Πράσινη Ανάπτυξη

1. Θεσμοθέτηση τηλεργασίας για αντιμετώπιση της αστυφιλίας και του κυκλοφοριακού προβλήματος
2. Αλλαγή/προσαρμογή ωραρίων σχολείων και εξωσχολικών δραστηριοτήτων.
3. Εγκατάσταση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στα δημόσια κτήρια.
4. Προώθηση της ιδέας ότι ο υπερκαταναλωτισμός σκοτώνει τη γη μας και ότι η μείωση της κατανάλωσης είναι σημαντική. Παραδείγματα είναι:
 - Προώθηση χρήσης ΑΠΕ.
 - Second hand και επαναχρησιμοποίηση αντικειμένων.
 - Κατανάλωση λιγότερων ζωικών προϊόντων και περισσότερων τοπικών προϊόντων.
5. Αυστηρότερα πλαίσια για προστατευόμενες ζώνες, π.χ. Natura 2000 και επέκταση τους.
6. Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση αρχίζοντας από το εκπαιδευτικό σύστημα για τα καίρια περιβαλλοντικά θέματα.
7. Εναλλακτικοί τρόποι αστικής μεταφοράς, όπως καλύτερες και πιο συχνές διαδρομές για λεωφορεία, βελτίωση στάσεων, ποδηλατόδρομων και πεζοδρομίων. Προώθηση carpooling.
8. Δημιουργία TRAM και κίνητρα από εταιρείες.
9. Πράσινες πόλεις με πράσινες δομές, π.χ. αστικοί κήποι και κομποστοποίηση στις γειτονιές και στα σχολεία.
10. Παροχή κινήτρων για αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων και περισσότεροι σταθμοί γρήγορης φόρτισης αυτοκινήτων.
11. Παραγωγή biodiesel μέσω αναερόβιας κομποστοποίησης.

II. Ψηφιακή Ανάπτυξη

1. Εκπαίδευση και εξοικείωση, ούτως ώστε να γεφυρωθεί το ψηφιακό χάσμα της κοινωνίας με νέα ψηφιακά εργαλεία.
2. Ενίσχυση της τηλεεκπαίδευσης και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
3. Κατάλληλος τεχνολογικός εξοπλισμός στα σχολεία και στις δημόσιες υπηρεσίες που θα ενισχύει την ψηφιακή ανάπτυξη.

4. Ψηφιακή διακυβέρνηση - διαδικασίες/άδειες/πληρωμές.
5. Ενημέρωση σχετικά με τα εργαλεία αναγνώρισης ψευδών ειδήσεων.
6. Φιλικές προς το χρήστη (user friendly) πλατφόρμες δημοσίων υπηρεσιών.
7. Ψηφιοποίηση της γραφειοκρατίας.
8. Κίνητρα για ψηφιακή επιμόρφωση.
9. Παροχή εργαλείων, π.χ. tablet στους μαθητές.
10. Δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τηλεργασία.
11. Προώθηση του θεσμού Smart Cities.
12. Δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο σε δημόσιους χώρους.
13. Δημιουργία πλατφόρμας εισηγήσεων και δημοψηφισμάτων.

7. Εργασία με/για τη νεολαία (Youth work)

Ο τομέας εργασίας με/για τη νεολαία (youth work) περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων (κοινωνικές, πολιτιστικές, εκπαιδευτικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές) που διεξάγονται με, από και για τους νέους στο πλαίσιο της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Η εργασία με/για τη νεολαία διακρίνεται από τρία κύρια χαρακτηριστικά: την εστίαση στους νέους, την προσωπική ανάπτυξη, και την εθελοντική συμμετοχή.

Στην παρούσα φάση, με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για το Youth Work από το Συμβούλιο της ΕΕ, προωθούνται ενέργειες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για μια ολιστική ανάπτυξη του τομέα, όσον αφορά στα θέματα ποιότητας, αναγνώρισης και ενσωμάτωσης του στις πολιτικές και στρατηγικές για τη νεολαία.

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα ενισχύσουν την εργασία με τη νεολαία:

I. Θεσμοθέτηση Πλαισίου Εργασίας με τη Νεολαία

Διαμόρφωση προτύπου/ προϋποθέσεων για άτομα που απασχολούνται στον τομέα της νεολαίας (youth workers) και σύστημα αξιολόγησης των απαιτούμενων δεξιοτήτων μετά από καταγραφή απόψεων μέσα από διαβουλεύσεις και ήδη υπάρχουσες καταγεγραμμένες απόψεις. Το πρότυπο αυτό να είναι να επικαιροποιείται και να αναδιαμορφώνεται με βάση τις ανάγκες.

II. Εισαγωγή εργασίας με τη νεολαία (youth work) στην Εκπαίδευση

Με τη θεσμοθέτηση του πιο πάνω πλαισίου, προτείνεται η εδραίωση σχέσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τοπικές οργανώσεις/ οργανωμένα σύνολα/ άτυπες ομάδες νέων για θέσπιση προγραμμάτων/ ημερίδων ενημέρωσης στα σχολεία.

Πιο συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν σε:

- Σεμινάρια από youth workers για ενημέρωση της ηγεσίας του εκάστοτε σχολείου, αλλά και των εκπαιδευτικών, για τον ρόλο των youth workers (2 φορές τον χρόνο ανά σχολείο).
- Monthly Youth Day σε κάθε σχολείο: μια μέρα του μήνα να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις, δραστηριότητες και ενημέρωση στον μαθητικό πληθυσμό από youth workers.
- Να υπάρχει ανοιχτή πρόσκληση για δραστηριότητες νεολαίας σε εξωσχολικές ώρες μία φορά τον μήνα.
- Ετήσια επίσκεψη μαθητών/ριών Λυκείου στο youth club της περιοχής τους για συμμετοχή σε δραστηριότητες και εργαστήρια.

- Αποστολή αφισών / newsletters και χρήση κοινωνικών μέσων δικτύωσης για ενημέρωση των μαθητριών/ών για τις δραστηριότητες του youth club της περιοχής τους. Παράλληλα, να υπάρχει σταθερή αναφορά σε αυτές τις εκδηλώσεις στην ιστοσελίδα του σχολείου.
- Επίσημη και υποχρεωτική ανατροφοδότηση των εν λόγω δράσεων στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

III. Συμπερίληψη στις ευκαιρίες μάθησης

Επιδότηση προγραμμάτων για προσέγγιση ατόμων από όλα τα υπόβαθρα.

IV. Ενημέρωση ατόμων που απασχολούνται στον τομέα της νεολαίας

Σεμινάρια επιμόρφωσης/ στοχευμένες δράσεις για youth workers.

V. Δημιουργία προγράμματος σπουδών για youth workers

- Διερεύνηση ένταξης κατεύθυνσης εργασίας με τη νεολαία σε υπάρχοντα προγράμματα σπουδών.
- Διαβουλεύσεις με ακαδημαϊκούς.
- Συμβουλευτική από ακαδημαϊκούς και άλλους αρμόδιους από χώρες που παρέχουν youth work studies.

VI. Δημιουργία Youth Space

- Διαγωνισμός για εύρεση/διαμόρφωση χώρου από τις κοινοτικές αρχές κάθε κοινότητας.
- Παροχή υλικοτεχνικής υποδομής.
- Προσβάσιμοι χώροι και δραστηριότητες για όλα τα άτομα (π.χ. ΑμΕΑ)
- Εργοδότηση 2 youth workers σε 30 youth clubs (σε συνεργασία με τον KOKEN και τα υφιστάμενα Κέντρα Νεότητας), οι οποίοι θα ασχολούνται με θέματα νεολαίας σε διάφορες κοινότητες της Κύπρου.

VII. Ενημέρωση για το πώς μπορεί να γίνει κάποιο άτομο youth worker

- Αξιοποίηση Συμβούλων Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
- Ενημέρωση από ΟΝΕΚ, Πανεπιστήμια, σεμινάρια, κα.

VIII. Τρόποι προσέγγισης/ επικοινωνίας/ ενημέρωσης της νεολαίας

- Απλή γλώσσα.
- Ανοιχτή διαβούλευση για ανάγκες και προσδοκίες νέων.
- Εργαστήρια/σεμινάρια/συνέδρια/ ευκαιρίες για επιμόρφωση και προβληματισμό για κοινωνικά θέματα.
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

8. Νέοι/νέες και Πολιτισμός

Ο πολιτισμός έχει τη δύναμη να μεταμορφώνει ολόκληρες κοινωνίες, να ενισχύει τις τοπικές κοινωνίες και να σφυρηλατεί μια αίσθηση ταυτότητας σε άτομα όλων των ηλικιών. Ως εργαλείο για την ανάπτυξη της νεολαίας και των πολιτών, ο πολιτισμός διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη για τις μελλοντικές γενιές.

Η νεολαία μπορεί να δράσει ως γέφυρα μεταξύ πολιτισμών και χρησιμεύει ως κλειδί για την προώθηση της ειρήνης και της διαπολιτισμικής κατανόησης. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη της διάδρασης των νέων με τα πολιτισμικά θέματα, η ανάπτυξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας και δημιουργίας συνθηκών ίσης πρόσβασης στις τέχνες και τον πολιτισμό αποτελούν βασικές προτεραιότητες.

Εισηγήσεις των νέων:

I. Πολιτιστική Εκπαίδευση και επίγνωση:

- Ένταξη δραστηριοτήτων/μαθημάτων στα σχολικά προγράμματα που σχετίζονται με τον τοπικό πολιτισμό και τις παραδόσεις της κάθε περιοχής π.χ. καρναβάλι στη Λεμεσό, κατακλυσμός στη Λάρνακα, καλαθοπλεχτική στο Ακρωτήριο.
- Υποχρεωτική ένταξη των τεχνών στο σχολικό πρόγραμμα για περισσότερες ώρες.
- Περαιτέρω ενημέρωση για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα σε τοπικό επίπεδο.
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια/εργαστήρια σχετικά με ευκαιρίες ενημέρωσης συμμετοχής και χρηματοδότησης.
- Η μουσική, ως ένα σημαντικό κομμάτι του πολιτισμού θα πρέπει να προβάλλεται περισσότερο, ειδικά σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση και στήριξη μουσικών συγκροτημάτων Κύπριων νέων (ηλικιακά) καλλιτεχνών.
- Χρήση μη-τυπικής μάθησης, εκπαιδευτικών εκδρομών και τεχνολογικών εργαλείων στα σχολεία.
- Περισσότερη ελευθερία έκφρασης στο σχολικό περιβάλλον.
- Να δοθεί προϋπολογισμός και υποδομή κατάλληλη στα σχολεία για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες των μαθητών.
- Αποφόρτιση εκπαιδευτικού/διδασκτικού προγράμματος/ύλης και ενθάρρυνση των καλλιτεχνικών και άλλων δραστηριοτήτων/μαθημάτων.

II. Προσβασιμότητα:

- Ό,τι δημιουργείται/διεξάγεται στην πρωτεύουσα ή σε άλλες μεγάλες πόλεις πρέπει να είναι προσβάσιμο και στα μικρά αστικά κέντρα.
- Καλλιτεχνικά εργαστήρια προσβάσιμα σε όλους.
- Συμπερίληψη στα κριτήρια χορηγιών των πολιτιστικών δράσεων του Υπουργείου Παιδείας ή άλλων φορέων, των κριτηρίων προσέλκυσης και συμμετοχής νέων, καθώς και η προσβασιμότητα των ΑμεΕΑ και άλλων κοινωνικών, εθνοτικών και γλωσσικών ομάδων.
- Συμπεριληπτικές εκδηλώσεις.
- Πλουραλισμός στο περιεχόμενο των πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Αναβάθμιση αθλητικών υποδομών σε όλες τις πόλεις έτσι ώστε να μπορούν να φιλοξενούνται σε όλες τις πόλεις παγκύπριοι αθλητικοί αγώνες.
- Περισσότερα κονδύλια στον προϋπολογισμό του κράτους, γενικά για θέματα πολιτισμού και ειδικά για πολιτιστικές δραστηριότητες νέων σε όλη την Κύπρο.

9. Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης

Η Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης είναι μια σειρά διαλόγων και συζητήσεων με τη συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα σε πολίτες από όλη την Ευρώπη να μοιραστούν τις ιδέες τους και να συμβάλουν στη διαμόρφωση του κοινού μας μέλλοντος.

Το 2022 είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας, φωτίζοντας τη σημασία της ευρωπαϊκής νεολαίας για την οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος – πιο πράσινου, χωρίς αποκλεισμούς και πιο ψηφιακού.

Η συζήτηση αφορά ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως η ψυχική υγεία, η κλιματική αλλαγή, η μετανάστευση, ο ψηφιακός μετασχηματισμός κ.ά., τα οποία αφορούν και επηρεάζουν άμεσα τη νεολαία. Η νέα γενιά έχει ένα ιδιαίτερο σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει, υποβάλλοντας το όραμα και τις ιδέες της για το πώς μπορεί να οικοδομηθεί το μέλλον Ευρώπης αλλά και της Κύπρου.

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα ενισχύσουν τη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης:

I. Νέοι και ψυχική υγεία

- Περισσότεροι σχολικοί ψυχολόγοι στα σχολεία -βάσει αριθμού των μαθητών.
- Youth Workers στα σχολεία που να ενθαρρύνουν εναλλακτικές δραστηριότητες.
- Περισσότερη ενημέρωση στους γονείς για το πως να χειρίζονται τα παιδιά στην εφηβεία.
- Συμπερίληψη μαθημάτων ψυχικής υγείας στα αναλυτικά προγράμματα.
- Συμπερίληψη πολιτικής αγωγής στα αναλυτικά προγράμματα.
- Περισσότερη ενημέρωση για τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης στους νέους.

II. Νέοι και πολιτισμός

- Να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα περισσότερες ώρες για γνωριμία με τον πολιτισμό (παράδειγμα: επισκέψεις σε μουσεία, θεατρικές παραστάσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις).
- Αναθεώρηση / Ενίσχυση ομίλων στα σχολεία (αξιοποίηση Youth Workers).
- Ανταλλαγή μαθητών στο πλαίσιο πολιτιστικών πρωτευουσών/ευρωπαϊκών πρωτευουσών νεολαίας.
- Περισσότερη ενημέρωση εντός των σχολείων – πανεπιστημίων και από τα κέντρα πληροφόρησης (για προγράμματα όπως το Perform Europe).
- Το Υφυπουργείο Πολιτισμού μπορεί να δημιουργήσει εργαλεία - εύκολα προσβάσιμα από την νεολαία - ώστε να ενημερώνεται άμεσα για πολιτιστικές ευκαιρίες, εκδηλώσεις, κτλ.
- Ενίσχυση καλλιτεχνικών σχολών και περισσότερη ενθάρρυνση στους νέους να ασχοληθούν με αυτό τον χώρο.
- Καθιέρωση Συνόδου Πολιτισμού ή Ημερίδας Πολιτισμού (που θα δίνει την ευκαιρία συμμετοχής και σε ξένους συμμετέχοντες από άλλες χώρες).

III. Νέοι και ποιοτική εκπαίδευση

- Συναφή μαθήματα που να συμβαδίζουν με τη σύγχρονη εποχή (πολιτική αγωγή, εθελοντισμός, σεξουαλική αγωγή, ψηφιακή αγωγή, κτλ.).
- Νέοι μέθοδοι αξιολόγησης των μαθητών (εβδομαδιαία quiz).
- Νέοι μέθοδοι αξιολόγησης των καθηγητών (από τους μαθητές-συστηματικά.)
- Σύγχρονος εξοπλισμός (Makers- Space, drones, 3D printers, κτλ.).
- Αξιοποίηση καλών πρακτικών από την Ε.Ε και από άλλες χώρες.

10. Κατάρτιση και ενίσχυση δεξιοτήτων

Ένας από τους κύριους στόχους της ΕΕ και των κρατών μελών της είναι παροχή ποιοτικών ευκαιριών κατάρτισης των πολιτών της. Σύμφωνα με το [2^ο Νεοβαρόμετρο του ΟΝΕΚ](#), οι νέοι κατά 89% πιστεύουν στην αξία της δια βίου μάθησης.

Οι ευκαιρίες κατάρτισης που παρέχονται εκτός σχολείου, πανεπιστημίου και γενικότερα εκτός τους πλαισίου της επίσημης εκπαίδευσης πρέπει να παρέχουν στους νέους τα εφόδια και τις δεξιότητες για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις μέρες μας και στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερα σημαντικές για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των νέων θεωρούνται σήμερα οι ευκαιρίες κατάρτισης που στοχεύουν στην αναβάθμιση (up-skilling) ή επανειδίκευση (re-skilling).

Οι συμμετέχουσες/οντες του εργαστηρίου κατέγραψαν τις δεξιότητες που χρήζουν ενίσχυσης και κατέληξαν στις εξής εισηγήσεις που θεωρούν ότι θα βοηθήσουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων.

Δεξιότητες

Ψηφιακές: Εργαλεία αλληλεπίδρασης και διαδικτυακές μάθησης, βασικές αρχές προγραμματισμού

Κοινωνικές: Επικοινωνία, ευελιξία, εθελοντισμός

Μαθησιακές: Γλώσσες, μεταδοτικότητα, κριτική σκέψη, ερευνητικές, διαχείριση χρόνου

Επαγγελματικές: Ηγετικές, συνεργασία, επίλυση δυσκολιών, διαχείριση διαπροσωπικών σχέσεων

Εισηγήσεις των νέων:

I. Παιδεία – Σχολείο/Πανεπιστήμιο

- Ένταξη εναλλακτικών τρόπων μάθησης και λιγότερη έμφαση στις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας (όπως οπτικοακουστική μάθηση, εκσυγχρονισμός βιβλίων).
- E-learning.
- Να χρησιμοποιούνται laptops/tablets, καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων και για τις σημειώσεις.
- Προώθηση ομαδικών δραστηριοτήτων εντός και εκτός των σχολικών ωρών.
- Επαναφορά του θεσμού της εβδομάδας εργασίας.

- Επαναφορά του θεσμού των ομίλων.
- Ένταξη της μη τυπικής μάθησης στις τάξεις.
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας μέσω της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού καθώς και ένταξη σχετικών στοχευμένων μαθημάτων.
- Διαμόρφωση του τρόπου αξιολόγησης και ένταξης ποικίλων μορφών αξιολόγησης.
- Παροχή δωρεάν μεταπτυχιακών σπουδών.
- Ενίσχυση/εμπλουτισμός κρατικών ινστιτούτων επιμόρφωσης.
- Δημιουργία καλλιτεχνικών κλάδων.
- Προώθηση αθλητισμού και ενίσχυση της υγείας (τρίπτυχο αθλητισμός-υγεία-ευρωστία).

II. Τεχνολογία και ψηφιακές δεξιότητες

- Χρήση της τεχνολογίας ως αναπόσπαστο κομμάτι της διδασκαλίας.
- Επιμόρφωση καθηγητών και μαθητών.
- Ενημέρωση ασφάλειας χρήσης διαδικτύου.
- Δημιουργία πλατφόρμας που θα συνδέει τα σχολεία, τα πανεπιστήμια και οργανώσεις νεολαίας.
- Προώθηση μικτής/υβριδικής μάθησης.
- Διοργάνωση ενημερώσεων για τις νέες τάσεις και εξελίξεις σε σχέση με την τεχνολογία.

III. Ευρωπαϊκά προγράμματα

- Ανάγκη πρόωξης και ενίσχυσης της συμμετοχής στη Ευρωπαϊκά προγράμματα.
- Βελτίωση ενημερωτικών δραστηριοτήτων σχετικά με την διαθεσιμότητα προγραμμάτων.
- Δημιουργία κοινού ιστοτόπου σχολείων (πλατφόρμα) για ενημέρωση.
- Επιμόρφωση και ενημέρωση εκπαιδευτικών ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, γονιών και μαθητών/φοιτητών, όσον αφορά τα προγράμματα.
- Προώθηση εκ μέρους των ΜΚΟ για τις ευκαιρίες που προσφέρουν και παρουσίαση καλών πρακτικών από άλλες χώρες.
- Προώθηση εθελοντισμού.

Συμπεράσματα / Συστάσεις

Μέσα από τις συζητήσεις που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Συνόδου μεταξύ των νέων, των εκπροσώπων των διαφόρων υπηρεσιών και της κοινωνίας των πολιτών, προκύπτει μια σειρά προτάσεων και εισηγήσεων, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους αρμόδιους φορείς – κρατικούς και μη- για τη λήψη στοχευμένων πολιτικών, δράσεων και προγραμμάτων για τη νεολαία, ιδιαίτερα στις θεματικές που συζητήθηκαν στο πλαίσιο της Συνόδου.

Επιπρόσθετα, διαφάνηκε έντονα η ανάγκη των νέων να συνομιλήσουν με άτομα της ηλικίας τους και αρμόδιους φορείς του κράτους, να ανταλλάξουν απόψεις και να εκφράσουν τις

ιδέες τους για θέματα που τους απασχολούν άμεσα, με απώτερο σκοπό την οικοδόμηση ενός καλύτερου αύριο.

Τα πορίσματα της εν λόγω Συνόδου θα τροφοδοτήσουν επίσης το σχεδιασμό της νέας Στρατηγικής για τη Νεολαία.